

РЕШЕНИЕ

№ 873

гр. София, 17.12.2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ВЪЗЗ. II-Д СЪСТАВ, в публично заседание на седемнадесети ноември през две хиляди двадесет и първа година в следния състав:

Председател: Красимир Мазгалов

Членове: Силвана Гълъбова
Силвия Тачева

при участието на секретаря Илияна Ив. Коцева
като разгледа докладваното от Силвана Гълъбова Въззивно гражданско дело
№ 20211100506378 по описа за 2021 година

Производството е по реда на чл.258 – 273 ГПК.

Образувано е по въззивна жалба на ответника „П.Н.“ ЕООД срещу решение от 22.02.2021 г. по гр.д. №19609/2020 г. на Софийския районен съд, 32 състав, с което жалбоподателят е осъден да заплати на М. Д. Ил. на основание чл.49 вр. чл.45 ЗЗД сумата от 5000,00 лв., представляваща обезщетение за неимуществени вреди, причинени от следните думи и изрази: „менте синдикалистка“, „готви с други лица бунтове“, „присъдружна към клика“, извършва „набежи като част от клика на улични активисти“, „уличен метежник“, „провокаатор“, „рекетира с фалшиви новини“, „извършва незаконна синдикална дейност“, „плюе и клевети лекари, хирурзи, ръководители на болници“, употребени в две статии от 20.02.2020 г., публикувани на сайт на „Информационна агенция ПИК“, чийто издател е „П.Н.“ ЕООД, със заглавия: 1. „Скандал в ПИК: Менте синдикалисти около М.М. налазиха „Пирогов“ – „медсестрите“ готвят нови бунтове и протести под прозорците на Б. /ДОКУМЕНТИ/“, 2. „ЗАПОЧНА СЕ: Схемаджийките на М.М. плашат „Пирогов“ с протест и рекетират с фалшиви новини“, ведно със законната лихва, считано от 20.02.2020 г. до окончателното изплащане, както и разноски по делото.

В жалбата се твърди, че решението на СРС е неправилно – постановено в нарушение на закона и при съществени нарушения на процесуалните правила. Поддържа, че първоинстанционният съд не е обсъдил допустимостта на предявения иск, а в него липсва ясно посочено кои изрази представляват обиди и кои клевети, както и в какво се изразяват неимуществените вреди, претърпени от ищеца. Сочи, че по делото не е установена представителност на синдиката по смисъла на чл.34 КТ и законност на процесните протестни действия, както и че е установена връзката на ищеца с М.М.. Твърди още, че по делото не е установено наличието на претърпени от ищеца вреди, респ. техният размер. Предвид изложеното, жалбоподателят моли въззивния съд да отмени решението и да отхвърли изцяло предявения иск. Претендира разноски.

Въззиваемата страна М. Д. Ил. в срока за отговор по чл.263 ал.1 ГПК оспорва жалбата и моли решението на СРС да бъде потвърдено. Претендира разноси.

Съдът, като обсъди доводите във въззивната жалба относно атакувания съдебен акт и събраните по делото доказателства, достигна до следните фактически и правни изводи:

Жалбата е подадена в срок и е допустима, а разгледана по същество е **частично основателна**.

Съгласно разпоредбата на чл.269 ГПК въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, а по допустимостта – в обжалваната му част, като по останалите въпроси е ограничен от посоченото в жалбата с изключение на случаите, когато следва да приложи императивна материалноправна норма, както и когато следи служебно за интереса на някоя от страните – т.1 от ТР №1/09.12.2013 г. по тълк.д. №1/2013 г. на ОСГТК на ВКС. Настоящият случай не попада в двете визирирани изключения, поради което въззивният съд следва да се произнесе по правилността на решението само по наведените оплаквания в жалбата.

Процесното първоинстанционно решение е валидно и допустимо. Неоснователни са доводите на въззивника, че обжалваното решение е недопустимо, тъй като СРС се е произнесъл по нередовна искова молба. Исковата молба, въз основа на която е образувано гр.д. №19609/2020 г. по описа на СРС, 32 състав, отговаря изцяло на изискванията на чл.127 ал.1 ГПК и съдържа подробно изложение на обстоятелствата, на които се основава искът – посочени са конкретните изрази и думи, които представляват обидни и клеветнически твърдения, както и в какво се изразяват претърпените от ищеца неимуществени вреди.

Решението е частично неправилно поради следните съображения:

Относно наличието на предпоставките за ангажиране отговорността на ответника по чл.49 вр. чл.45 ЗЗД:

В тази част решението е правилно, като въззивният съд споделя мотивите на първоинстанционния съд и на основание чл.272 ГПК препраща към тях. Във връзка доводите в жалбата за неправилност на решението, следва да се добави и следното:

Основен принцип в правото е, че всеки носи отговорност само за своите деяния. В чл.49 ЗЗД е предвидено изключение от това общо правило, като е предвидено, че този, който е възложил на друго лице някаква работа, отговаря за вредите, причинени от негово противоправно действие при или по повод изпълнението и. За възникване на отговорност по чл.49 ЗЗД е необходимо да бъдат установени следните предпоставки: вреди, причинени на пострадалия, вредите да са причинени от лице, на което ответникът е възложил някаква работа, да са причинени от противоправно действие при или по повод изпълнението на работата, възложена от ответника и причинителят на вредата да има вина за причиняването и. Непозволеното увреждане е сложен юридически факт, елементи на които са: деяние /действие или бездействие/, вредата, противоправността на деянието, причинна връзка и вината, съединени от правна норма в едно единство. Деянието трябва да е противоправно и виновно, вината се предполага до доказване на противното, а основният елемент на непозволеното увреждане е вредата и тя се схваща като промяна чрез смущение, накръняване и унищожаване на имуществото, телесната цялост и здраве, душевност и психическо състояние на човека. Причинната връзка е обединяващият елемент на всички останали елементи, за да е налице фактическият състав на непозволеното увреждане, като вината не се предполага, а следва да се докаже от увредения.

По делото не е спорно, че ответното дружество има качество на възложител по отношение на автора на процесните статии, поради което е пасивно легитимирана страна по предявения иск. В тази връзка съдът приема, че ответникът отговаря за вредите, причинени от съдържащите се в тях обидни изрази и неверни и клеветнически твърдения по отношение

на ищеца.

Разпоредбата на чл.39 ал.1 КРБ прокламира правото на всеки да изрази мнение и свободно да го разпространи - писмено или устно, чрез звук или изображение. Ако това право не се използва, за да се увреди доброто име на другото /ал.2/, изразяването и разпространяването на мнение не е противоправно. Поради това всякакви твърдения и оценки за дадена личност могат да се разпространяват свободно, ако не засягат честта и достойнството и. Ако се касае за лице, чието име се коментира или се предполага във връзка с обществен въпрос, свързан с неговия пост, дейност или занятие, изразяването на мнения с негативна оценка, които са във връзка с този пост, дейност или занятие, не съставлява противоправно поведение. Ако са разпространени оценъчни съждения, те не подлежат на проверка за вярност - такива съждения съставляват коментар на фактите, а не възпроизвеждане на обстоятелства от обективната действителност. За вярност могат да бъдат проверявани само твърденията за конкретни факти, доколкото позорят адресата. Но и в този случай възложителят не носи отговорност, ако позорящите факти са верни.

Възможната колизия на прокламирани права - в случая между свободата на словото, от една страна и засягане чрез упражняването и на правата и доброто име на гражданите, от друга страна, е уредена с чл.39 ал.2 и чл.41 ал.2 КРБ. С посочените разпоредби изрично е предвидено, че свободата на словото не е абсолютна, а се разпростира до пределите, след които вече се засягат други конституционно защитени ценности - каквито са правата и доброто име на гражданите. Прокламираната с чл.40 ал.1 КРБ свобода на печата и другите средства за масова информация е свързана с правото на личността и на социалната общност да бъдат информирани по представляващи интерес въпроси. В нейното съдържание, обаче, не се включва предоставена възможност за разпространяване на неверни данни, нито на данни с негативен подтекст, засягащи лични граждански и човешки права. Въпросът за баланса на посочените конституционно защитени ценности /свободата на словото и доброто име на гражданите/ се решава конкретно въз основа на обстоятелствата на всеки отделен случай.

Според решение №62/06.03.2012 г. по гр. д. №1376/2011 г. на IV ГО на ВКС, оценъчните съждения не могат да се проверяват за тяхната вярност - те представляват коментар на фактите, а не възпроизвеждане на обстоятелства от обективната действителност. За вярност могат да бъдат проверявани само фактическите твърдения, но не и оценката на фактите. Не е противоправно поведението при изказани мнения с негативна оценка, пряко или косвено засягащи конкретно лице, когато името му се коментира или се предполага във връзка с обществен въпрос, свързан с неговия пост, дейност или занятие. Такива оценки не могат да ангажират отговорността на автора им за обезщетяване на причинени неимуществени вреди на адресата, ако не засягат достойнството на личността, т.е. ако не съставляват обида.

Според изразеното в цитираните разпоредби и практиката на ВКС, съдът намира че употребените в статии те изрази представляват възпроизвеждане на обстоятелства от обективната действителност, т.е. същите имат характер на фактически твърдения. Нито един от изложените в процесните публикации факти обаче не бе установен в настоящото производство от ответника, поради което само на това основание публикациите сочат на неправомерност, тъй като не са спазени правилата за добра журналистическа практика, вменияща задължение за публикуване само на достоверна и проверена информация. Неоснователно е твърдението на въззивника, че по делото не е установена представителност на синдиката – напротив от събраните по делото писмени доказателства се установява, че ищецът е председател на УС на синдикалната организация „Синдикат на българските медицински специалисти“, като ирелевантно е дали тази организация е представителна по смисъла на чл.34 КТ. Ирелевантни са и възраженията относно законността на процесните протестни действия и връзката на ищеца с лицето М.М., доколкото процесните

клеветнически твърдения не са свързани с тези две обстоятелства.

Извън горното, самите публикации очевидно съдържат обидни и крайно негативни изказвания – ищецът е обвинявана в престъпни и користни цели, които изказвания биха били възприемани като обидни, независимо от субективното отношение на адресата към същите, и са такива с оглед общоприетите морални и социални критерии за допустими норми в общуването.

Относно размера на обезщетението за неимуществени вреди:

Съгласно чл.52 ЗЗД размерът на обезщетението се определя по справедливост, като преценката следва да се извърши въз основа обективни и доказани по делото факти. Съдебната практика приема като критерии за определяне на справедливо обезщетение житейски оправданото и утвърденото в практиката обезщетение за аналогични случаи, но съобразени с конкретния случай.

От показанията на свид. Веселина Ганчева се установява, че процесните публикации са се отразили негативно на дейността на синдикалната организация, на отношенията на ищеца с дъщеря и с със съпруга и, поради което е изпаднала в нервен срив, а и съпругът и е имал проблеми в работата си, бил е притеснен.

При определяне на обезщетението настоящият съдебен състав съобразява естеството на извършеното деяние - публично, чрез онлайн медия, станало достояние на неограничен кръг от хора, възрастта на пострадалото лице, негативното отражение на извършеното в психо-емоционален план резултат от извършения деликт, отражението на публикацията както в личен, така и в професионален план. Същевременно съдът отчита и фактът, че разпространената клеветническа информация е засегнала и личното усещане за чест, достойнство и справедливост на лицето и като цяло няма данни да е с дълготраен характер. При определяне размера на обезщетението съдът отчита обстоятелствата, че липсват доказателства изживените нервно-психическо напрежение и притеснения да са в значителна степен, тъй като не са довели до болестни изменения в психиката на ищеца, а са преживени само негативни усещания и неудобства. Липсват категорични доказателства за обективни прояви на психическия тормоз и стрес. Съдът отчита и обстоятелството, че ищецът е публична личност и като такава не може да претендира за особено силна защита на своето право на зачитане на личен живот - по отношение на публичните личности границите на допустимата критика са по-широки /решение №129/29.06.2015 г. по гр.д. №7040/2014 г. на III ГО на ВКС/. При определяне размера на обезщетението следва да бъде съобразена и социално икономическата обстановка в страната и условията на живот за определяне на справедливо обезщетение, тъй като в противен случай би се стигнало до неоснователно обогатяване, каквато не е целта на закона. С оглед на изложеното, съдът счита, че справедливото обезщетение за претърпените от ищеца неимуществени вреди е в размер на сумата от 3000,00 лв.

Поради изложеното, обжалваното решение следва да бъде отменено в частта, в която е искът е уважен за разликата над сумата от 3000,00 лв. до пълния присъден размер от 5000,00 лв. Решението следва да се отмени и в частта, с която ответникът е осъден да заплати разноски на ищеца за разликата над сумата от 540,00 лв.

С оглед изхода на делото и направеното искане, на ответника на основание чл.78 ал.3 ГПК следва да се присъдят разноски в първоинстанционното производство в размер на сумата от 280,00 лв., представляваща адвокатско възнаграждение, и на основание чл.78 ал.1 ГПК разноски във въззивното производство в размер на сумата от 40,00 лв., представляваща държавна такса и сумата от 200,00 лв., представляваща адвокатско възнаграждение.

С оглед изхода на делото и направеното искане, на въззиваемата страна на основание чл.78 ал.3 ГПК следва да се присъдят разноски във въззивното производство в размер на сумата от 540,00 лв., представляваща адвокатско възнаграждение.

Воден от гореизложеното, съдът

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение №20049053/22.02.2021 г., постановено по гр.д. №19609/2020 г. по описа на СРС, ГО, 32 състав, **в частта**, в която е уважен предявеният от **М. Д. Ил., ЕГН *******, адрес: гр. Перник, ул. ****, срещу **„П.Н.“ ЕООД, ЕИК ******, седалище и адрес на управление: гр. София, бул. ****, осъдителен иск с правно основание чл.49 вр. чл.45 ЗЗД за разликата над сумата от 3000,00 лв. до пълния присъден размер от 5000,00 лв., представляваща обезщетение за неимуществени вреди, причинени от следните думи и изрази: „менте синдикалистка“, „готви с други лица бунтове“, „присъдружна към клика“, извършва „набежи като част от клика на улични активисти“, „уличен метежник“, „провокаатор“, „рекетира с фалшиви новини“, „извършва незаконна синдикална дейност“, „плюе и клевети лекари, хирурзи, ръководители на болници“, употребени в две статии от 20.02.2020 г., публикувани на сайт на „Информационна агенция ПИК“, чийто издател е „П.Н.“ ЕООД, със заглавия: 1. „Скандал в ПИК: Менте синдикалистки около М.М. налазиха „Пирогов“ – „медсестрите“ готвят нови бунтове и протести под прозорците на Б. /ДОКУМЕНТИ/“, 2. „ЗАПОЧНА СЕ: Схемаджийките на М.М. плашат „Пирогов“ с протест и рекетират с фалшиви новини“, ведно със законната лихва, считано от 20.02.2020 г. до окончателното изплащане, и **в частта**, в която **„П.Н.“ ЕООД, ЕИК ******, седалище и адрес на управление: гр. София, бул. ****, е осъден да заплати на **М. Д. Ил., ЕГН *******, адрес: гр. Перник, ул. ****, на основание чл.78 ал.1 ГПК разноски за разликата над сумата от 540,00 лв., **и вместо него постановява:**

ОТХВЪРЛЯ предявения от **М. Д. Ил., ЕГН *******, адрес: гр. Перник, ул. ****, срещу **„П.Н.“ ЕООД, ЕИК ******, седалище и адрес на управление: гр. София, бул. ****, осъдителен иск с правно основание чл.49 вр. чл.45 ЗЗД за разликата над сумата от 3000,00 лв. до пълния присъден размер от 5000,00 лв., представляваща обезщетение за неимуществени вреди, причинени от следните думи и изрази: „менте синдикалистка“, „готви с други лица бунтове“, „присъдружна към клика“, извършва „набежи като част от клика на улични активисти“, „уличен метежник“, „провокаатор“, „рекетира с фалшиви новини“, „извършва незаконна синдикална дейност“, „плюе и клевети лекари, хирурзи, ръководители на болници“, употребени в две статии от 20.02.2020 г., публикувани на сайт на „Информационна агенция ПИК“, чийто издател е „П.Н.“ ЕООД, със заглавия: 1. „Скандал в ПИК: Менте синдикалистки около М.М. налазиха „Пирогов“ – „медсестрите“ готвят нови бунтове и протести под прозорците на Б. /ДОКУМЕНТИ/“, 2. „ЗАПОЧНА СЕ: Схемаджийките на М.М. плашат „Пирогов“ с протест и рекетират с фалшиви новини“.

ОСЪЖДА М. Д. Ил., ЕГН *****, адрес: гр. Перник, ул. ****, да заплати на **„П.Н.“ ЕООД, ЕИК ******, седалище и адрес на управление: гр. София, бул. ****, на основание чл.78 ал.3 ГПК сумата от **280,00 лв.**, представляваща разноски в първоинстанционното производство и на основание чл.78 ал.1 ГПК сумата от **240,00 лв.**, представляваща разноски във въззивното производство.

ОСЪЖДА „П.Н.“ ЕООД, ЕИК ****, седалище и адрес на управление: гр. София, бул. ****, да заплати на **М. Д. Ил., ЕГН *******, адрес: гр. Перник, ул. ****, на основание чл.78 ал.3 ГПК сумата от **540,00 лв.**, представляваща разноски във въззивното производство.

РЕШЕНИЕТО не подлежи на обжалване.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____